

FLORA.

M. 29.

Regensburg.

1. August.

1861.

Inhalt. ANTRIKITIK. Th. M. Fries, Lichenes Arctoi, a W. Nylandro conscriptas. — Société de secours des amis de sciences. — C. Billot, Flora Galliae et Germaniae exsiccata. — LITTERATUR. Dr. M. Seubert, die Pflanzenkunde in populärer Darstellung etc. — GETROCKNETE PFLANZENSAMMLUNGEN. Dr. L. Rabenhorst, Lichenes Europaei exsiccati. — PERSONALNOTIZEN. — VERKAUFLICHE PFLANZENSAMMLUNGEN — VERZEHNRSS der bei der k. botanischen Gesellschaft eingegangenen Beiträge.

Animadversiones circa Th. M. Fries, Lichenes Arctoi, a W. Nylandro conscriptas, examinat hujus opusculi Auctor.

Pictori veluti non omnino absoluta videtur ipsius tabula, antequam vernice obducta resplendeat, ita mihi, consuetudine edocto, nullum meum opusculum finitum, antequam „animadversionitus“ Cl. Nylandri est superfusum. Tela igitur, more jam omnibus cognito, in Lichenes meos arctoos conjecta (Flora n. 24) imparatum me non attigerunt; quin contra jam diu illa exspectavi. Quas animadversiones quum examinare et refellere nunc mihi in animo est, minime vana quadam spe ducor, ut illum erroris convincam, nam expertus novi, permagnam haud raro esse similitudinem inter trita illius argumenta (v. c. de „membrana interiora thecarum“, „thecis jodo tinetis“, „nucleis sporaram“ cet., de quibus cfr. Bot. Not. 1857 n. 11, Flora 1857 n. 47 et 1858 n. 32) atque hircos dei Thor, qui (ut narrat veterum Normannorum mythologia), vespere mactati et comesti, crastino die reviviscebant alacres impavidique.

Opus Cl. Nylandri ultimum quum mihi contigit perlegere, delectatione statim repletus sum, illum in libro adeo „prolixo“ ac Lich. Arct. non graviora invenisse vitia; miror deinde accessit, quod hac vice (ut semper) levissimas modo quasdam res aggressus est neque principia, quibus nititur differentia inter ipsius aliorumque sententias. Qualis enim progrediendi modus mihi saltem videtur utilior scientiae atque etiam — suas opiniores (v. c. de praesentia specierum adeo polymorpharum ut „*Lecidea vernalis*, *luteola*, *Verrucaria* Flora 1861.

rupestris" et., de generum limitatione, de systematica dispositione atque praecipue de rationibus, quibus commotus genera ad unam alteramve seriem — adscendentem et descendantem — referat e. s. p.) comprobare, aliorum refellere si valeat — illi ipsi, nam centies millesve iterata verbisque acerbis, non rationibus sufficientibus, suffulta affirmatio vix ullum lichenologum de praestantia systematis Nylanderianei persuadere potest; jam praeterlapsum est tempus, quo clangore tubarum corruerent moenia oppidorum.

Singula illa vitia, quae in Lich. Arct. sese invenisse credidit, jam examinemus:

1. *Cetrariam nigricantem* Nyl. credidi „sec. specimen unicum (l. paucissime) descriptam“, tum quia inventor F. Nylander, plantis phanerogamis indagandis occupatus atque in lichenologia parum versatus, in itinere per deserta Lapponiae Rossicae instituto lichenes vix dubie obiter modo collegit secumque reportavit, tum quia inter species, quas e museo Fennico examinandi gratia recepi, unicum modo atque descriptioni Nylanderiana ad assem congruens specimen adfuit. Forsan erraverim, sed si „serius alia e Lapponia Kemensi examinaverit“ Nyl., vitio hoc mihi non est vertendum. Evidem subsimilem stirpem Upsaliae legi, at specificam differentiam perspicere non valeo.

2. Vix vel omnino non differre mihi videtur, utrum (ut Acharius, Fries, Schärer, Körber et.) scribamus: „thallo verruca centrali rimosa etc. instructo“, an, ut vult Nyl., „thallo cephalotio verrucaeformi rimoso etc. instructo.“

3. Contendit Nyl. me „nulla convictione sincera“ niti, quum differentiam inter „gonidia“ et „granula gonima“ ab illo inventam ad genera distinguenda non adhibeam. Si „sincera“ idem est ac „distincta“ s. „certa“, rectissime! Evidem omnino eadem plures enuptiavi. Character enim, cui tanta adtribuatur vis, ut genera illo condantur, me judice debet esse, undique examinatus, stabilis bonusque visus, et melius porro mihi videtur dubia aperte sincereque afferre quam simulata certitudine celare. Nunc autem, perfectis scriptis Clarissimi Schwendener, aperte pronuntiare non dubito, quae semper credidi, nullam talem adesse differentiam inter „gonidia vera“ et „granula gonima“, qualem vedit Nyl.; utraque verae sunt cellularae neque carent haec membrana propria cellulari (Nyl. Syn. p. 9.) — Num ulla alia adsit vera gonidiorum differentia, sperare licet, auctorem nuper allatum, in lichenum anatoma examinanda sedulo atque felicissime occupatum, mox esse demonstraturum. — Non quidem ad novam tribum, sed ad novam subtribum (quae verba

apud diversos scriptores pessime idem significant) genus suum *Astrophiloma* attulit Nyl., cuius subtribus nulla vera nota, ex ipsis verbis, mihi patet (cfr. Gen. Heterol. p. 62).

4. Vitio mihi vertitur, ni fallor, quod „sporas non vidi in quibusdam speciebus sat communibus“ (*Haemat. ventoso coccineoque, Gyrophora hirsuta*); dixi tamen modo me harum omnium sporas maturas non vidisse, quare dimensiones afferre nolui. Respieliuntur praeterea his verbis modo exemplaria arctica mibi obvia; in aliis sporas ipse vidi.

5. Gaudeo, Nyl. mihi adnuere declaranti „hypothallum fibrilosum atrum“ *Pannariae Hookeri* ad hanc plantam non pertinere; in specimenibus herbarii Wnbg. est *Sirospiphonis* species, ut jam indicavi.

6. *Homaleam sagiodoidem* Nyl. mihi omnino esse ignotam, expressis verbis ipse indicavi; Nyl. pro syn. *Rinodinae lecanorinae* Mass. eam declaravit. Ob locum natalem omnino diversum (illa ad terram alpium Dovrensiem, haec ad rupes calcareas) ausus tamen sum hanc sententiam in dubium vocare atque de *Homalea* afferre: „nonne potius est *Dimelaena nimbosa*?“ (in alp. Dovrens. ad terram non rara). Respondet Nyl. „nihil commune“ adesse, mihiique restat modo gratias agere, tum quia me de hac re certiore fecit, tum quia conjecturam meam, etsi non veram „ingeniosam“ invenit. — Verba ejus si rite intellexi, defendit adbuc sententiam, *Rinodinam lecanorinam* esse apothecia *Buelliae* cujusdam, supra thallum „*Verrucariae tephroidis*“ parasitica. Num unum asseciam inveniet?

7. Citat Nyl. verba quaedam mea de *Aspicilia calcarea* — ea, quae maximi sunt momenti, tamen excludens. Quae (Lich. Arct. p. 131) legant alii lichenologi, et vix dubie illa non refutabant. Notanda praeterea est mira illa modestia, qua de suis operibus loquitur; restat modo videri, num applaudant alii. Meam ut aperte enuntiem sententiam, facile declarari potest, cur scriptores (v. c. Acharius, Flörke, Wallroth, E. Fries, Schärer, W. Nylander in primis opusculis, aliique), quibus non cognitae fuerunt gravissimae illae notae e partibus internis desumptae quibusque microscopia omnino non adsuere vel manca saltem atque imperfecta, „res similes et maxime dissimiles mire commisuerint vel disjacerint“ — at declarare vix licet, quomodo possit auctor hodiernus eadem omnino vitia committere (cfr. v. c. „*Leucideam vernalem, luteolam, parasemam*“ multaque alias in scriptis Nyl.) et insuper glorians progredi, veterum*) opera despiciens atque verbis vix conveniens.

*) Inter veteres scriptores praecipus Patrem meum et Cel. Montagne

tibus conspurcans. — Perspicere porro non valeo, quo iure dicat: veteras „confusiones dein Nylander studiis suis haud parum extricavit, affinitates et distinctiones veras notis analyticis demonstrans; ita sine dubio etiam revera sentit superbus magister Upsaliensis, tamquam ubique in opere ejus eluet.“ Contraria vix dubie testantur omnia mea opuscula lichenologica, quamvis non nullis locis sententias ejus, quum veritatem exprimere videntur, amplexus sim. — Allata verba affirmandi gratia, assert unum modo exemplum: *Aspicilium calcaream* et *cinerream*, a Nyl. pro formis ejusdem speciei declaratas, a me uni generi adscriptas, dignitate utriusque speciei specifica expressis verbis defensa (unde facile patet, veritatem minime invenisse Nyl. dicentem: „ita jam parum quidem abest, quin eas ambas sub una eademque specie concipiatur, ut me omnino sequatur“). Gratus, quia hanc meam sententiam pro „progressu sine dubio notando“ declarat, celare tamen nolo, meritum h. i. rei neque ad me neque ad Nylandrum pertinere; jam Schärer (Enum. crit.) et Flotow (Lich. Flor. Sel.) ad unum genus tribumque has plantas retulerunt.

8. Melius credidi primi inventoris, Sommerfeltii, speciei cuidam servare nomen (*protuberans*), antiquissimum, optime conveniens et descriptioni eximiae adjunctum, quam Nylanderianum (*carneopallida*) recipere, sine descriptione propositum. Rationes attuli*) atque judicent alii; non aegre feram, si nomen Nyl. prae-

agredi amat Nyl., ceteros fere facite praeteriens. Per multa tamen vel plurima errata, quae in illorum scriptis invenit vel invenisse creditur, aliorum (imprimis Flörkei, Meyeri, Wallrothii, Schäferi) auctoritate nituntur. Quaeritur cur non „cuique suum“?

*) Nonne iure dici potest, Smrft., „auctoritate Acharii commotum“, suam denominationem suppressisse, quum, ut Nyl. ipse dicit, ad sententiam inter suam speciem et *Lecan. carneoluteam* Ach. identitatis adductus sit hujus specimine Achario determinato. — Ad declaranda principia, quibus in nominibus adhibendis usus est Nyl., proponere licet:

<i>Parmelia carneolutea</i>
Fr. L. E. et S. V. Sc.	{	—	1. verus <i>Lichen carneoluteus</i> Turn. — <i>Lecidea</i> (<i>Gyalecta</i>) <i>carnecolutea</i> Nyl.
2. Praecipue vero <i>Lecanora carnolutea</i> Smrft. Suppl. et exs. n. 148 = <i>L. carneopallida</i> Nyl., quod nomen censem servandum.
1. Verum <i>Calicium viridulum</i> Fr. — <i>Cal. disseminatum</i> var. <i>viridulum</i> Nyl.
2. Praecipue vero (exs. n. 295) <i>Acolium viridulum</i> D. Ncrs. — <i>Cyphelium lucidum</i> Th. Fr., quare nominandum <i>Trachylia viridula</i> Nyl.
<i>Calicium viridulum</i>
Schär. Enum.			

ferre velint, nam gloria auctoris vix augetur illius nomine uni alteri species adfixo; Nyl. forsan aliter censet, quum animo vix aequo hanc nominis mutationem tulerit. Negare tamen vix licet, me melioribus niti rationibus quam Nyl., quum v. c. nomen *Verrucariae muscorum* Fr. in *V. muscicola* Ach. hb. transmutaverit; quas eandem sistere speciem facile perspicitur e specimine archetypo, quod „inter paucos (?) lichenes herbarium Fries. componentes olim vidit“ vel videre potuit. Idem valet de mutatione *Calicium albidi* (Körb.) in *C. subalbidum* Nyl., *Cetrariae chrysanthae* Tuckerm. in *Platysma septentrionale* Nyl. e. s. p.

9. Non magni esse momenti semper censui, Nyl. duas *Lecideas panaeolas* diversas (Class. II. p. 122 et 184) attulisse, quare obiter modo, signis parenthesos inclusum (i. e. „avide“ ex terminologia Nyl.) hoc adnotavi.

10. Sub nomine *Lecideae myriocarpeae* DC. varias species in herbb. inveniri, constat; specimine Candolleano neque a me nec ab alio lichenologo (quantum in scriptis vidi) microscopice examinato, hanc rem dijudicare non ausus sum. Forsan (et verisimiliter) est species a Cel. Dufour sub hoc nomine distributa, sed cum spec. Candoll. opus est comparatione; quam utrum ipse instituam, an alias lichenologus, parum interest (Nyl. verbo „michi“ adhaesisse illudque typis majoribus ornasse, aucupem syllabarum nimis prodit.) — Prodr. Lich. Gall., ultimum mihi cognitum opus, ubi plenius de hac stirpe loquitur Nyl., conscribenti — ipsius verba si rite intellexi — specimen Candoleanum non obvium fuerat.

11. Me de scriptoribus botanicis loqui, quum afferam neminem praeter Nyl. gelatinam hymeneam *Agyrii rufi* jodo vinose rubentem vidiisse, unicuique facile patet (eadem ratione ac saepissime legimus: „species omnino nova“, „stirps hactenus ab omnibus prætervisa vel commixta“ e. s. p.) Quorum quis contraria attulit? — „Forte alii idem viderint ac pluries observavi“, dicit Nyl.; quae verba me non refellunt.

12. Quaerit Nyl., num „honeste“ sententiam ejus in Lich. Arct. p. 239 exposuerim; perlegant alii locum et judicent! Dixi genus *Lithographae*, sensu Nyl. primario, *Acarosporis*, *Biatorellis* e. s. p. (sporis habita ratione) aperte esse analogum, ideoque *Opegrapham petraeam* Ach. s. *O. tessellatum* DC. ex Nyl. (sec. spec. orig.?)

Calicium albidum Schum. — *Cal. trichiale* var. *epydrium* Ach. (ne ut var. quidem sejunctum), quare nomen Schum. rejicitur; quae quum ita sint, *Cal. albidum* (Körb.) in *Cal. subalbidum* Nyl. mutandum censetur.

hunc non posse adscribi seo. principia generibus admittendis a me agnita. Atque etiam si, ut dicit Nyl. Prodr. p. 195, „definitio generis (*Lithographae*) nonnihil mutanda“ est, restat tamen definitio tribus (*Xylographideorum*) „thallo occultato aut parum conspicuo“, atque jure tum licet interrogare, num „quisquam inter has possit quaerere species, thallo omnium *Graphideorum* optime evoluto praeditas.“ — Ubi praeterea dixi, Nyl. „definitionem generis *Lithographae* falsam dedisse in Prodr. p. 147“? E contrario nomen et definitio b. i. data mihi, auctoritate Cel. Aazi freto, videntur integra esse servanda neque „nonnihil mutanda“.

13. „Nonnullae e speciebus ejus novis delenda“^o, scilicet *Lecidea pallida*, *Arthonia trabinella*, *Alectoria Thulensis*, *Cladonia coralloidea*, *Biatora miscella*, *Peltigera scabrosa*. Quas singulas examinare lubet:

a. „*Lecidea pallida* est mea *L. Dovrensis*.“ Descriptio hujus speciei nunc mihi non adest, sed certe memini, illam in nostram speciem minime, in *L. alpestrum* (Smrft.) Th Fr. optime quadrare. Ni fallor, vidi quoque specimen Nylanderianum „*Lecideae Dovrensis* var. *stenoleiae*“, quo commotus hoc nomen sub *L. alpestri* citavi. Paucis — minime possum illi assentiri, nisi forsan meams plantam ad *L. Dovrensem* eodem modo et jure pertinere censeat ac v. c. (Class. II.) declarat: „Hae tres (*Lecanora athroocarpa*, *cenisea* et *glaucoma*) a *L. subfuscata* non vero specie differant“ etc., cuius pro-grediendi modi abunde praebent illius opera exempla.

b. „*Arthonia trabinella* est mea *A. mediella*.“ Laetus, quod dignitas specifica huic plantae non est denegata, ingenuo fateor, me illius nomen „*mediellae*“ nunc prima vice vidisse. Neque enim in Synops. Arthon. nec in Enum. génér. d. Lich. adest.

c. Ad *Alectoriam Thulensem* Th. Fr., cui in Lich. Arct. dubitans adscripsi *Corniculariam ochroleucam* β *nigricantem* Ach., revera sec. Nyl. hoc nomen pertinet. De qua re mihi jam antea fuisse persuasum, patet e Miscell. Lichenol. Ratisbonam missis, priusquam Flora n. 24 Monachium advenit. Nec vitio vertendum, me specimen originale Acharianum non vidisse — vel saltem minus reprehendendum quam confusio hujus speciei atque *Corniculariae divergentis* valde diversae (Nyl. syn. p. 279).

d. *Cenomyce coralloidea* Ach. „omnino alia“ sec. Nyl. est planta quam *Cladonia coralloidea* Th. Fr. Lich. Art. (at quaenam sit nec b. l. nec in Synops. affert); idem ipse suspicatus sum, ut e verbis meis (Lich. Arct. p. 148) abunde patet. Quo autem jure, verum

nomen“ hujus speciei sit *Cl. decorticata**), non intelligo; Nyl. ipso teste, *Cl. decorticata* Flke. (i. e. primaria) non hoc pertinet (eam formam esse „extensiorem furfuraceo asperam *Cl. pyxidatae*“, concedere non possum) neque *Cl. decorticata* Fr. L. E. p. 226 „pr. p.“ hoc referri potest (cfr. L. E. p. 218 et 227), etsi Nyl. (Syn. p. 199) ita affirmat. Si igitur Nyl. jure rejectit *coralloideae* nomen, itdem omnino rationibus rejiciendum est *decorticatae*; satius forsitan sit nomen recipere *Schaererianum macrophyllae*.

e. „*Lecidea miscella* Smrft., Th. Fr. (non Ach.) est mea *L. miscelloides*. Jam ipse dixi (Lich. Arct. p. 194): „Ach. nomine *Lec. miscellae* vix hanc speciem respexit et sec. Fr. varia commiscuit.“ Si autem nostrae plantae nomen *miscellae* non servandum est, duabus rationibus Nylanderianum non potest admitti, nam et *Biat. Berengeriana* Mass. Rich. p. 126 (sec. spec. orig.) est synonymon multo antiquius, et „*miscoleoides*“ est hybridum, Latino-grae-cum, qualia nomina monet Linnaeus esse spernenda.

f. „*Peltigera scabrosa* Th. Fr. est *P. pulverulenta* Tayl.“ — Forsitan recte; descriptio in Nyl. syn. p. 325 nonnihil tamen recedit. Quod nomen mihi, Lich. Arct. conscribenti, non cognitum fuit, quod vix vituperandum, quum species distincte arctica non mihi videretur in Columbia quaerenda. Rem in medio relinquo.

14. Contendit Nyl., me nihil afferre „de indole apotheciorum interna (ex gr. in *Lecideis*) vel de colore hypothecii“ — et quaerero fero licet: num opusculum vituperatum vidi? — Ubique enim (praecipue in *Lecideis*) omnes apotheciorum partes descripsi, ubi ad species distinguendas illis inest differentia alicujus momenti.

15. Quaerit demum Nyl., „eur nomina generica Normanniana resuscitat auctor“, et responsum facilime invenire potuit: in nominibus genericis eligendis semper legem prioritatis religiose servare conatus sum, quare etiam in meis scriptis inveniuntur varia nomina Nylanderiana, „in schola Massalongo - Koerberiana“ vulgo non adhibita. Quae praeterea de hac schola assert, ejusmodi sunt, ut tacito mihi videantur praetereunda; quam falsa sint, omnibus lichenologis perbene est cognitum.

16. Omnibus jam ejus „animadversionibus“ examinatis, ad collectionem augendam seorsim adnotare lubet nonnulla ex telis illis, quibus adversarios fore percuscos credit sperante; iterato tamen usum complura tamen jam sunt hebetiora, quam quae vulnera possint in-

*) Quid significant verba „vide supra p. 53“ et „supra p. 200“ detegere mihi non contigit.

figere. Inter ea, quae nuperrime in me emisit, inventioruntur: „*insinuationes torquentes et pueriles*“, „*audacia singularis*“, „*infausta titillatio me vituperandi*“, „*manca omnino methodus elementaris in lichenibus examinandis*“, „*imperitia in elementis gonidialibus distinguendis*, quod puer quidem mox discernere valet, si ei explicatur“, „*ubique apud auctorem Upsaliensem ejusmodi imperitia*“, „*sententia turbida et vacillans*“, „*superbus magister Upsaliensis*“, „*auctor in nugis talibus excellit*“, „*rem torquere velit*“, „*libenter sibi Herculis faciem dare voluit*“, „*contumeliis opus habuit*“, „*methodus manca*“ e. s. p. — fero in infinitum. Atque haec omnia in quatuor paginis cumulata!

Dabam Monachii die XXVI. Julii MDCCCLXI.

Dr. Th. M. Fries.

Société de secours des amis de sciences. — Compte rendu de la 4e. séance annuelle tenue le 27. Mars 1861.

Die projektirte Gründung einer Unterstützungskasse für Naturforscher auf Anregung Dr. Rabenhorts verau lässt uns, mit den Lesern der Flora von der in Paris seit vier Jahren existirenden Gesellschaft zu sprechen, obschon die Thätigkeit der bereits bestehenden und der nächstens zu gründenden Gesellschaft weitere Kreise umfasst, als diejenigen in denen sich die Flora bewegt.

Thénard bestimmte 20,000 frs. zur Gründung der in Frankreich bestehenden Gesellschaft; sein Zweck war, unbemittelten oder durch Unglück heimgesuchten Naturforschern zu Hilfe zu kommen. Ein Comité bildete sich; er erliess einen Aufruf an alle, die, besonders in den industriellen Kreisen, gewöhnlich den grössten Nutzen aus den Entdeckungen der Naturforscher ziehen. Dieser Ruf ward gehört: mehrere grosse industrielle Anstalten, die Verwaltung von sechs französischen Eisenbahnen (jede mit 5000 fr.), verschiedene Handelskammern oder Particulare etc. betheiligten sich, und so brachte man 128,174 fr. zusammen, mit denen sich die Gesellschaft am 1. März 1858 constituiren und um die durch das französische Gesetz geforderte Ermächtigung einkommen konnte. Der ursprüngliche Zweck war, den französischen Naturforschern oder ihren Familien, die sich in bedrängten Umständen befinden, zu Hilfe zu kommen. Sobald es der Stand der Kasse erlauben würde, sollten diese Unterstützungen

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Flora oder Allgemeine Botanische Zeitung](#)

Jahr/Year: 1861

Band/Volume: [44](#)

Autor(en)/Author(s): Nylander William

Artikel/Article: [Animadversiones circa Th. M. Fries, Lichenes Arctoi
449-456](#)